Pátek, 26. listopadu 2020

P9_TA(2020)0330

Situace v Etiopii

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2020 o situaci v Etiopii (2020/2881(RSP))

(2021/C 425/14)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Etiopii,

— s ohledem na prohlášení vysokého představitele, místopředsedy Komise Josepa Borrella ze dne 9. listopadu 2020 o nejnovějším vývoji v Etiopii,

— s ohledem na společné prohlášení vysokého představitele, místopředsedy Komise Josepa Borrella a komisaře pro řešení krizí Janeze Lenarčiče ze dne 12. listopadu 2020 o Etiopii,

— s ohledem na prohlášení komisaře pro řešení krizí Janeze Lenarčiče ze dne 19. listopadu 2020 nazvané „tigrajský konflikt: humanitární podpora EU pro etiopské uprchlíky, kteří přicházejí do Súdánu“,

— s ohledem na prohlášení generálního tajemníka OSN ze dne 4. listopadu 2020,

— s ohledem na prohlášení vysoké komisařky OSN pro lidská práva Michelle Bacheletové z 6. a 13. listopadu 2020 týkající se Tigraje,

— s ohledem na neformální rozhovory ze dne 24. listopadu 2020 v Radě bezpečnosti OSN o probíhajícím konfliktu v oblasti Tigraj v Etiopii,

— s ohledem na zprávu o situaci v Etiopii, kterou dne 11. listopadu 2020 zveřejnil Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti (OCHA),

— s ohledem na prohlášení předsedy Komise Africké Unie J.E. Moussy Faki Mahamata ze dne 9. listopadu 2020 k situaci v Etiopii,

— s ohledem na prohlášení spolupředsedů Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU ze dne 9. listopadu 2020,

— s ohledem na prohlášení ministrů zahraničních věcí členských států EU ze dne 19. listopadu 2020,

— s ohledem na ústavu Etiopské federální demokratické republiky, která byla přijata dne 8. prosince 1994, a zejména na ustanovení kapitoly III o základních právech a svobodách, lidských právech a demokratických právech,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

— s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů,

— s ohledem na Africkou chartu pro demokracii, volby a správu věcí veřejných,

— s ohledem na Mezinárodní pakt OSN o občanských a politických právech,

— s ohledem na druhou revizi dohody z Cotonou,

— s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že současný ozbrojený konflikt mezi federální etiopskou vládou a regionální tigrajskou správou pod vedením Tigrajské lidově osvobozenecké fronty (TPLF) způsobil stovky úmrtí civilistů a masové vysídlování osob;

B. vzhledem k tomu, že dne 4. listopadu 2020 vyhlásila etiopská vláda nouzový stav a zahájila na severu oblasti Tigraj vojenské operace den po údajném útoku TPLF namířenému proti vojenské základně federální vlády v oblasti Tigraj; vzhledem k tomu, že od té doby dochází k ozbrojeným střetům mezi federálními silami (federální armádou, zvláštní amharskou policejní jednotkou a amharskými místními ozbrojenými skupinami) na jedné straně a regionálními silami (zvláštní tigrajskou policejní jednotkou a ozbrojenými skupinami), které jsou loajální vůči TPLF, na straně druhé;

C. vzhledem k tomu, že politické rozpory mezi PP a TPLF se ještě vyostřily poté, co federální vláda kvůli koronavirové krizi odložila vnitrostátní volby plánované na květen 2020;

D. vzhledem k tomu, že v září 2020 uskutečnila tigrajská regionální správa vedená TPLF své vlastní volby, které etiopská vláda prohlásila za nelegální, jelikož její volební období mělo skončit v září 2020; vzhledem k tomu, že federální parlament považuje volební proces v oblasti Tigraj za nelegální; vzhledem k tomu, že tigrajské vedení prohlásilo, že nadále neuznává federální vládu ani její zákony; vzhledem k tomu, že dne 3. listopadu 2020 prohlásil federální parlament TPLF za „teroristickou skupinu“;

E. vzhledem k tomu, že dne 8. listopadu 2020 se TPLF obrátila na Africkou unii s cílem navrhnout jí jednání, avšak federální vláda jakoukoli možnost jednání s TPLF vyloučila a odmítla mezinárodní výzvy k dialogu a mediaci s tím, že tigrajský konflikt je vnitřní záležitostí, která by se neměla řešit na mezinárodní úrovni; vzhledem k tomu, že EU nabídla svou podporu s cílem pomoci zmírnit napětí, vrátit se k dialogu a zajistit právní stát v celé Etiopii;

F. vzhledem k tomu, že Abyi Ahmed dosáhl v roce 2018 historické mírové dohody s Eritreou, která ukončila více než deset let trvající přerušení diplomatických a obchodních vztahů mezi oběma zeměmi; vzhledem k tomu, že Abyiova vláda učinila významné kroky k osvobození novinářů a politických vězňů, povolila činnost dříve zakázaných opozičních skupin a přijala nové zákony o organizacích občanské společnosti a boji proti terorismu; vzhledem k tomu, že vláda byla nedávno kritizována za zadržování opozičních politiků; vzhledem k tomu, že přetrvávají obavy v souvislosti s přijetím nového zákona na omezení nenávistných projevů a dezinformací, který může mít nepříznivý dopad na svobodu projevu;

G. vzhledem k tomu, že některé politické skupiny propojené s etnickými skupinami v Etiopii, které se cítí etiopským federalistickým systémem vlády marginalizovány, tvrdí, že tento systém vede ke zvýhodňování a k diskriminaci na etnickém základě;

H. vzhledem k tomu, že v červnu 2020 se po smrti zpěváka a aktivisty Hachalua Hundessy z regionu Oromie zvedla vlna násilí a stovky osob byly tehdy zabity a zatčeny; vzhledem k tomu, že dne 1. listopadu 2020 bylo zabito více než 50 Amharů při útocích na tři vesnice, u nichž se má obecně za to, že byly etnicky motivované a že je má na svědomí Oromská osvobozenecká armáda, tedy ozbrojená skupina, jež se odtrhla od Osvobozenecké fronty Oromie;

I. vzhledem k tomu, že podle Amharského národního hnutí zakázaly etiopské orgány pokojné protesty proti etnicky motivovanému zabíjení, které se měly konat dne 28. října 2020;

J. vzhledem k tomu, že podle mezinárodních lidskoprávních organizací došlo v různých částech Tigraje od začátku konfliktu k několika případům bezhlavého vraždění civilistů, včetně masakru, který se odehrál 9. listopadu 2020 v noci ve vesnici Mai-Kadra v regionu Tigraj a jejž lze považovat za válečný zločin, neboť při něm byly zabity stovky civilistů;

K. vzhledem k tomu, že podle mezinárodních lidskoprávních organizací byli Tigrajci v ostatních částech země propouštěni ze zaměstnání a nesměli odletět do zahraničí; vzhledem k tomu, že existují zprávy o fyzickém a digitálním sledování a hromadném protiprávním zatýkání a zadržování osob;

L. vzhledem k tomu, že prezident Tigraje potvrdil, že jeho vojenské složky zaútočily raketami na eritrejské letiště Asmara;

Pátek, 26. listopadu 2020

M. vzhledem k tomu, že smrtící boje mezi etiopskými federálními silami a TPLF vyvolaly obavy mezinárodního společenství z nebezpečí, které by vzniklo zhoršením stávající bezpečnostní situace v Etiopii nebo vznikem nové takové situace a jež by mohlo mít dopad na sousední země a mohlo by případně destabilizovat celou oblast Afrického rohu; vzhledem k tomu, že Etiopie stáhla své jednotky ze Somálska, kde bojovaly proti islamistickým povstalcům; vzhledem k tomu, že keňské orgány z obav ze stupňování napětí posílily bezpečnost na hranicích s Etiopií;

N. vzhledem k tomu, že rozvojová spolupráce EU s Etiopií je jednou z největších na světě, neboť v období 2014 až 2020 dosáhla objemu 815 milionů EUR; vzhledem k tomu, že Etiopie je jedním z největších příjemců prostředků z nouzového svěřenského fondu EU pro Afriku, které v letech 2015 až 2019 činily více než 271,5 milionu EUR; vzhledem k tomu, že v roce 2020 se EU podílí na financování humanitárních projektů v Etiopii částkou 44,29 milionu EUR, jež je určena na životně důležitou pomoc vnitřně vysídleným lidem, které z jejich domovů vyhnalo násilí nebo přírodní nebezpečí;

O. vzhledem k tomu, že Úřad OSN pro koordinaci humanitární činnosti (UNOCHA) požádal o přístup do tigrajského regionu, který je od počátku bojů zcela izolovaný (internetové a telefonní připojení bylo přerušeno); vzhledem k tomu, že podle Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) je jakákoli možnost humanitární pomoci v Tigraji i ve zbývajících částech Etiopie, včetně pomoci lidem, kteří byli v bojích zraněni, a zajištění obětí bojů, omezena, neboť chybí dodávky elektřiny, telekomunikační připojení, přístup k palivu a k hotovosti;

P. vzhledem k tomu, že již před vypuknutím bojů bylo v Etiopii 15,2 milionu lidí, kteří potřebovali humanitární pomoc, z toho dva miliony byli obyvatelé Tigraje; vzhledem k tomu, že Tigraj je pátý nejlidnatější region Etiopie, v němž žije více než šest milionů obyvatel, 100 000 vnitřně vysídlených osob a 96 000 eritrejských uprchlíků; vzhledem k tomu, že na území tohoto regionu je několik velkých uprchlických táborů a že 44 % obyvatel těchto táborů tvoří podle nevládních organizací děti;

Q. vzhledem k tomu, že Etiopie je signatářem Dohody z Cotonou, v jejímž článku 96 se uvádí, že dodržování lidských práv a základních svobod patří k podstatným prvkům spolupráce mezi EU a AKT;

R. vzhledem k tomu, že boje si na obou stranách vyžádaly tisíce obětí na životech, tisícovkám lidí způsobily zranění a vyústily v závažné porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva; vzhledem k tomu, že podle UNHCR byla k 22. listopadu 2020 situace taková, že 38 500 lidí uprchlo před konfliktem přes hranice do Súdánu; vzhledem k tomu, že OSN varovalo před „rozsáhlou humanitární krizí" a že jeho agentury se připravují na případný příchod 200 000 uprchlíků, který lze očekávat v průběhu půl roku; vzhledem k tomu, že boje vedou i k vnitřnímu vysídlování obyvatel; vzhledem k tomu, že úřad UNHCR již požádal obě strany konfliktu, aby otevřely koridory, kterými by lidé mohli odcházet a jimiž by mohlo být zajištěno zásobování; vzhledem k tomu, že mezinárodní humanitární organizace působící na místě jsou špatně vybaveny a potýkají se s nedostatkem zásob, kterých je zapotřebí pro přicházející uprchlíky a oběti násilí; vzhledem k tomu, že agentury OSN se snaží neprodleně zabezpečit finanční prostředky ve výši 50 milionů USD, které budou určeny na potraviny a budování nových táborů; vzhledem k tomu, že Evropská komise mobilizuje na naléhavou pomoc v první fázi čtyři miliony EUR, které poskytne na potřeby vysídlených osob prchajících do Súdánu;

1. je hluboce znepokojen nedávným vývojem v Etiopii, včetně pokračujícího násilí a obvinění ze závažného porušování základních lidských práv; vyjadřuje hluboké politování nad stávajícím ozbrojeným konfliktem mezi federální vládou Etiopie a regionální správou Tigraje vedenou TPLF; vyzývá obě strany, aby se zavázaly k okamžitému příměří a řešily politické rozdíly demokratickými prostředky danými ústavou země s cílem nalézt trvalé mírové řešení, zřídit mechanismus pro monitorování příměří a pracovat na vybudování celostátního konsenzu prostřednictvím inkluzivního dialogu;

2. vyjadřuje solidaritu s oběťmi a s rodinami osob, které byly konfliktem zasaženy; vyjadřuje hluboké politování nad ztrátami na životech, zabíjením nevinných civilistů a nad mimosoudními popravami bez ohledu na to, kdo je spáchal;

3. vyzývá ústřední vládu Etiopie a TPLF, aby podnikly okamžité kroky ke zmírnění konfliktu; trvá na tom, aby se všichni aktéři striktně řídili přístupem zaměřeným na bezpečnost osob;

4. vyjadřuje hluboké politování nad skutečností, že je v současnosti velmi omezen přístup humanitárním pracovníkům; vyzývá etiopskou vládu, aby umožnila humanitárním organizacím okamžitý a neomezený přístup do oblastí, ve kterých zuří konflikt, s cílem zajistit humanitární pomoc; varuje před nebezpečím vzniku vážné humanitární krize v zemi i v sousedních státech a širším regionu;

5. se znepokojením bere na vědomí ultimátum vydané premiérem Abiyem tigrajským silám, ve kterém je vyzývá, aby se vzdaly, a uvádí, že jinak dojde k vojenskému útoku na regionální hlavní město Mekele;

6. připomíná, že záměrné útoky na civilní obyvatelstvo jsou válečným zločinem; vyzývá jednotky na obou stranách, aby dodržovaly mezinárodní lidská práva a mezinárodní humanitární právo a aby zajistily ochranu osob v postižených oblastech; naléhavě vyzývá všechny strany konfliktu a regionální orgány, aby minimalizovaly škody působené civilnímu obyvatelstvu, zajistily fungování základních služeb a umožnily, aby civilisté měli k těmto službám kdykoli přístup;

7. s vážným znepokojením konstatuje, že v Etiopii narůstá napětí a násilí mezi etniky; považuje za nejvýše důležité, aby etiopské a tigrajské orgány vládly odpovědně a rozvíjely politické prostředí, jež bude začleňovat všechny aktéry a etnické skupiny;

8. naléhavě vyzývá federální orgány, aby zanechaly svévolného zatýkání a sledování a dalších kroků zaměřených proti etnickým skupinám; vyzývá etiopské orgány, aby přijaly důrazná opatření proti jakémukoli etnickému profilování a zajistily ochranu etnických menšin v celé zemi; vyzývá etiopskou vládu, aby provedla reformy chránící lidská práva a zaručující rovný přístup k vládním službám a zdrojům pro všechny etnické skupiny;

9. je hluboce znepokojen nárůstem v šíření zavádějících informací a nenávistných výroků, které staví jednotlivé etnické skupiny proti sobě s cílem podněcovat stávající konflikt v Tigraji; vyzývá všechny strany zapojené do konfliktu, aby upustily od štvavých projevů a nenávistných výroků jak off-line, tak on-line; naléhavě vyzývá vnitrostátní a místní orgány, mediální organizace a veřejnost, aby se zdržely podněcování k násilí a nepřátelství vůči ohroženým skupinám obyvatel a k jejich diskriminaci;

10. vyzývá státy sousedící s Etiopií, včetně Eritrey, jakož i další státy v širším regionu, jako jsou země v povodí Nilu, aby se zdržely veškerých politických a vojenských zásahů, které by mohly rozdmýchávat konflikt; zdůrazňuje, že v opačném případě hrozí destabilizace širšího regionu, což by mělo katastrofické důsledky pro mezinárodní mír a bezpečnost; zdůrazňuje klíčovou úlohu, kterou mohou státy sousedící s Etiopií hrát při poskytování diplomatické podpory v rámci úsilí o zmírnění konfliktu;

11. vyjadřuje plnou podporu úsilí o mediaci a zmírnění napětí vedenému Africkou unií, jež bylo iniciováno jejím jihoafrickým předsednictvím, zejména jmenování tří zvláštních vyslanců AU, a vyzývá všechny zúčastněné strany, aby aktivně spolupracovaly a zapojily se do mediačního úsilí AU; vyzývá etiopské orgány, aby spolupracovaly při úsilí mezinárodních organizací, jako je Africká unie, Mezivládní úřad pro rozvoj a Evropská unie, o zahájení inkluzivního dialogu ve snaze dosáhnout míru, bezpečnosti a stability v zemi a regionu;

12. je hluboce znepokojen skutečností, že na region Tigraj na severu země bylo v podstatě uvaleno komunikační embargo; naléhavě vyzývá etiopskou vládu, aby v Tigraji obnovila všechny formy komunikace coby krok k zajištění odpovědnosti a transparentnosti pro své vojenské operace v regionu a aby obyvatelům Tigraje umožnila svobodně mezi sebou komunikovat; zdůrazňuje, že je významné a nutné, aby měli lidé přístup k informacím on-line i off-line, neboť právo každého člověka na informace a na přístup k informacím je v krizových situacích obzvláště důležité; naléhavě vyzývá k tomu, aby bylo umožněno nezávislé zpravodajství o situaci; trvá na tom, že je důležité, aby byl do Tigraje okamžitě povolen přístup nezávislým sdělovacím prostředkům; naléhavě vyzývá etiopskou vládu, aby plně dodržovala svobodu projevu, sdružování a tisku, jak je zaručuje etiopská ústava, a aby propustila nespravedlivě zadržované novináře a blogery; je pevně přesvědčen o tom, že mírový protest je součástí demokratického procesu a že je za všech okolností nutné vyvarovat se reakce za použití nepřiměřené síly;

13. vyzývá všechny strany konfliktu, aby zaručily bezpečný a volný pohyb civilistů a zajistily dodržování svobody shromažďování;

14. vzývá všechny strany zapojené do konfliktu v regionu Tigraj na severu země, aby nezávislým pozorovatelům v oblasti lidských práv zaručily neomezený přístup, a zajistily tak dodržování mezinárodních standardů v oblasti lidských práv; vyzývá všechny strany konfliktu, aby úzce spolupracovaly s příslušnými aktéry na transparentním vyšetření masakru ve městě Mai Kadra, a žádá, aby pachatelé tohoto zločinu byli bezodkladně pohnáni k odpovědnosti a trestně stíháni;

15. vyzývá etiopské federální orgány, aby důkladně, nezávisle, účinně a nestranně vyšetřily všechny vraždy a případy porušování lidských práv, včetně nadměrného použití síly, svévolného zadržování a násilného zmizení, a vyzývá tygrajské orgány, aby při těchto vyšetřováních spolupracovaly; vyzývá všechny etiopské orgány, aby aktivně bojovaly proti beztrestnosti; připomíná etiopské vládě, že je její povinností zaručit základní práva včetně přístupu ke spravedlnosti a práva na řádný a spravedlivý proces, jak vyplývá z Africké charty a dalších mezinárodních a regionálních lidskoprávních nástrojů, včetně Dohody z Cotonou; vyzývá etiopské orgány, aby zajistily, aby byl v celé Etiopii respektován a dodržován spravedlivý a nezávislý právní stát;

16. vyzývá k úzké spolupráci mezi subjekty EU poskytujícími humanitární pomoc a UNHRC a žádá UNHCR, aby i nadále poskytoval podporu běžencům, kteří uprchli před krizí, a to i v blízkosti oblastí, z nichž uprchli; připomíná, že etiopská vláda je odpovědná za bezpečnost a ochranu uprchlíků a vnitřně vysídlených osob na svém území; připomíná, že přes 96 000 eritrejských uprchlíků je převážně ubytováno v uprchlických táborech v regionu Tigraj; podporuje výzvy mezinárodního společenství a humanitárních organizací ke zvýšení pomoci uprchlíkům a vysídleným osobám;

17. vyzývá EU a její partnery, aby súdánské vládě a místním orgánům pomohly rychle reagovat na žádosti o přijímání etiopských běženců prchajících před boji v regionu Tigraj; oceňuje připravenost Súdánu přijmout běžence, kteří prchají před konfliktem; zdůrazňuje, že je třeba začít se naléhavě připravovat na příliv až 200 000 uprchlíků v Súdánu; konstatuje, že Etiopie je důležitou cílovou a tranzitní zemí migrantů, jakož i zemí původu těchto osob; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že všechny financované projekty zahájené v rámci nouzového svěřenského fondu EU pro Afriku budou v souladu s lidskými právy, zejména právy migrantů a vnitřně vysídlených osob;

18. vyzývá k rychlé mobilizaci a strukturovanému a vzájemně sladěnému nasazení dodatečných zdrojů EU a jejích členských států s cílem vyřešit komplexní potřeby vzniklé v důsledku konfliktu;

19. vítá závazek etiopské vlády uspořádat v roce 2021 všeobecné volby; naléhavě vyzývá všechny politické činitele v zemi, aby před volbami zahájili politický dialog, do něhož zapojí občany z celého politického, ideologického, regionálního a etnického spektra; důrazně upozorňuje na to, že svobodné, spravedlivé, inkluzivní a důvěryhodné volby se mohou konat pouze v prostředí oproštěném od zastrašování, násilí a obtěžování, kde je zaručena svoboda projevu a sdružování, v souladu s mezinárodními normami; lituje toho, že závazek uspořádat svobodné volby oslabuje zadržení několika opozičních politiků z celého politického spektra, k němuž dochází od června 2020, a případy závažného porušení práva na spravedlivý proces, které oslabují práva zadržených na spravedlivý proces; vyzývá dotyčné orgány, aby propustily všechny zadržované s výjimkou těch, kteří byli obviněni z trestných činů uznaných právem a mohou být stíháni v souladu s mezinárodními standardy v oblasti spravedlivého procesu;

20. vyjadřuje svůj závazek jednotě a územní celistvosti Etiopie a vyzývá všechny aktéry v této zemi, aby se veškeré konflikty v zemi snažili řešit mírovou cestou;

21. vyzývá EU, aby nadále využívala všechny nezbytné diplomatické prostředky ke spolupráci s federálními a regionálními orgány a s regionálními partnery a multilaterálními institucemi s cílem vyřešit konflikt mírovým způsobem;

22. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedovi Komise, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Evropské službě pro vnější činnost, federální vládě a etiopské Komoře federace, tigrajským orgánům, vládě Súdánské republiky, vládám členských zemí Mezivládního úřadu pro rozvoj (IGAD), Africké unii a jejím členským státům, Panafrickému parlamentu a Smíšenému parlamentnímu shromáždění AKT-EU.